Talim Noktası.

5. Sınıf

Türkçe

Karşılaştırma İfadeleri; Sayıların Yazımı ve Kesme İşareti

4. Tema: Geleneklerimiz · Konu 05 · Konu Anlatımı

Karşılaştırma ifadeleri; sayıların yazımı ve kesme

Bu konuda neler var?

1 Okuyalım: Salıncaklı Bahar 4
2 Karşılaştırma İfadeleri 7
3 Karşılaştırarak Konuşalım ve Yazalım 11
4 Yazım ve Noktalama Köşesi 15
★ Konu Testi 19
★ Cevap Anahtarı 21

Bir aile büyüğünüze çocukluğundaki bayramları sorduğunuzu düşünün. Size büyük olasılıkla "Bizim zamanımızda daha kalabalıktık." ya da "Tıpkı sizin gibi biz de bayramlık giyerdik." gibi cümleler kuracaktır. Geçmişi bugünle, bir yeri başka bir yerle ölçüp tartarken kullandığımız özel kelimeler ve ekler vardır. Bu konuda bu ifadeleri tanıyacak, benzerlik ve farklılık anlatırken yerinde kullanacak; sayıları doğru yazmayı ve kesme işaretini sayılarla ve tarihlerle doğru kullanmayı öğreneceksiniz.

Bu konuda

- Özgün bir metni okuyacak, kahramanın köy ile şehri, geçmiş ile bugünü nasıl karşılaştırdığını bulacaksınız.
- Karşılaştırma ifadelerini (**-DAn daha, -DAn çok, -DAn az, daha, en, kadar, neredeyse, ama, fakat, ise, her ne kadar** vb.) metinde belirleyeceksiniz.
- Benzerlik (**gibi, tıpkı … gibi, sanki, âdeta, -mIş gibi, -msI, aynı, benzer şekilde** vb.) ve farklılık (**-DAn farklı, -DAn farklı olarak** vb.) bildiren ifadeleri ayırt edeceksiniz.
- Bu ifadeleri konuşma ve yazılarınızda işlevine uygun kullanacaksınız.
- Sayıların yazımıyla ve kesme işaretinin sayılarda, belirli tarih bildiren ay ve gün adlarında kullanımıyla ilgili kuralları uygulayacaksınız.
- Bu yapıların dil bilgisi adlarını ezberlemeniz gerekmez; onları metinde fark edip yerinde kullanmanız yeterlidir.

Anahtar kavramlar

karşılaştırma · ölçüt · benzerlik · farklılık · derece · karşıtlık · sayıların yazımı · sıra sayısı · üleştirme sayısı · kesme işareti

Etkinlik 1

Ön değerlendirme: Ne biliyorum?

1. "Kardeşim benden uzundur." cümlesinde kimler, hangi yönden karşılaştırılıyor?
2. "Bulutlar pamuk gibi beyazdı." cümlesinde bulutlar neye benzetiliyor?
3. "üç yüz yirmi" sayısını rakamla yazınız.
4. "Şenlik 6 Mayıs (-ta) başlayacak." cümlesindeki eki kurala uygun nasıl yazarsınız?

Notlarım

1 Okuyalım: Salıncaklı Bahar

Etkinlik 2

Okumadan önce

- Başlığı ve görseli inceleyiniz. Bir bahar şenliğinde neler yapılıyor olabilir? Tahmininizi bir cümleyle yazınız.
- Metni sessiz okuyunuz. Okurken kahramanın köyü şehirle, dedesinin çocukluğunu da bugünle nasıl karşılaştırdığına dikkat ediniz.

★ SALINCAKLI BAHAR

Ninem her yıl bahar gelince telefonda aynı soruyu sorar:

— Hıdrellez'e gelecek misiniz?

Bu yıl ilk kez "Evet!" dedik. Babam 5 Mayıs'ta izin aldı, öğleden önce yola çıktık. Kırklareli'deki köyümüze vardığımızda gökyüzü pembemsi bir renge bürünmüştü.

Köy, bizim mahalleden çok daha sessizdi. Şehirde akşamları korna sesi hiç eksik olmaz; köyde ise yalnızca kurbağalar ve cırcır böcekleri konuşuyordu. Köydeki evlerin sayısı, bizim sitedeki dairelerden bile azdı. Ninemin bahçesindeki gül ağacı tomurcuklarla doluydu. Ninem bana küçük bir kâğıt uzattı:

— Dileğini yaz, gül ağacının dibine koyalım.

Kardeşim Can da benzer şekilde kendi kâğıdını katladı. Onun kâğıdı benimkinden büyüktü ama içinde yalnızca bir cümle vardı.

Ertesi sabah bütün köy erkenden uyandı. Herkes elinde sepetlerle dere kenarındaki çayıra yürüdü. Çayır, sanki yeşil bir halıyla örtülmüştü. Ağaçların dallarına renkli kurdeleler bağlanmış, iki büyük çınara salıncak kurulmuştu. Köyün çocuklarının neredeyse hepsi salıncağın önünde sıraya girmişti. Sıra uzundu fakat kimse sabırsızlanmadı. Salıncak yükseldikçe kendimi âdeta bir kuş gibi hissettim.

Öğle yemeğinde her aile sofrasını ötekilerin yanına kurdu. Tıpkı büyük bir aile gibi yemekleri paylaştık. Ninemin ısırgan otlu böreği, sofradaki bütün yemeklerden daha çok beğenildi. Dedem çayını yudumlarken çocukluğunu anlattı:

— Bizim zamanımızda da Hıdrellez aynı çayırda kutlanırdı. Ama o yıllarda köyde 600 kişi yaşardı, şimdi bunun yarısı kadar kişi kaldı. Gençlerin çoğu şehre göç etti. Her ne kadar köy küçülse de bu gelenek hiç bozulmadı.

Akşamüstü dönüş yolunda uzun uzun düşündüm. Şehirdeki bahar şenliklerinden farklı olarak burada herkes birbirini tanıyordu. Kimse misafir değildi, herkes ev sahibiydi. Bu bahar, hayatımın en güzel baharıydı. Gül ağacının dibine bıraktığım dileği mi merak ediyorsunuz? Onu da gelecek yıl Hıdrellez'de anlatırım.

Bu metin özgün olarak yazılmıştır.

Kelime köşesi

- **Hıdrellez:** Her yıl 6 Mayıs'ta kutlanan, baharın ve doğanın uyanışını karşılayan geleneksel şenlik. Kutlamalar 5 Mayıs'ı 6 Mayıs'a bağlayan gece başlar.
- **tomurcuk:** Çiçek ya da yaprak hâline gelecek olan, henüz açılmamış küçük kabarıklık.
- **çayır:** Otları sık ve gür olan düz, yeşil alan.
- **göç etmek:** Yaşadığı yeri bırakıp başka bir yere yerleşmek.

Etkinlik 3

Metinde ne yazıyor?

1. Kahraman köye vardığında köyü hangi yönlerden şehirle karşılaştırıyor? İki örnek yazınız.
2. Dedenin anlattıklarına göre köyde neler değişmiş, ne değişmemiş?
3. Aşağıdaki tabloyu metne göre doldurunuz.

Karşılaştırılan	Köyde ya da geçmişte	Şehirde ya da bugün
Akşamları duyulan sesler		
Hıdrellez'in kutlandığı yer		
Köyde yaşayan kişi sayısı		
İnsanların birbirini tanıması		

1. Kahramanın "Kimse misafir değildi, herkes ev sahibiydi." cümlesiyle ne anlatmak istediğini kendi sözlerinizle açıklayınız.

Ne öğrendik?

1. Metindeki olayları oluş sırasına göre 1'den 4'e kadar numaralandırınız: ( ) Çayırda salıncağa bindi. ( ) Dileğini yazıp gül ağacının dibine koydu. ( ) Dedesi çocukluğunu anlattı. ( ) Babası izin aldı, yola çıktılar.

2. Dedenin sözlerine göre köyde bugün kaç kişi yaşamaktadır?

3. Kahraman salıncakta kendini neye benzetiyor?

4. Bu metinde asıl vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?
   A) Şehir hayatı köy hayatından daha rahattır.
   B) Gelenekler, insanları bir araya getirerek yaşamaya devam eder.
   C) Salıncak, çocukların en sevdiği bahar oyunudur.
   D) Köylerin nüfusu her yıl artmaktadır.

Notlarım

2 Karşılaştırma İfadeleri

Metindeki kahraman köyü şehirle, dedesinin çocukluğunu bugünle, kendi kâğıdını kardeşininkiyle sürekli karşılaştırıyor. Karşılaştırma yaparken iki şeyi aynı ölçütle tartarız. Örneğin iki sepeti büyüklük, renk ya da ağırlık yönünden karşılaştırabiliriz.

Tanım Karşılaştırma ifadeleri

İki ya da daha çok varlığı, olayı veya durumu bir ölçüte göre tartarak aralarındaki benzerliği, farklılığı ya da derece farkını anlatmak için kullandığımız kelimelere ve eklere karşılaştırma ifadeleri denir.

Bu ifadeleri ne anlattıklarına göre dört grupta toplayabiliriz:

Ne anlatır?	Kelimeler ve ekler	Metinden örnek
Derece farkı	-DAn daha, -DAn çok, -DAn az, daha, en, kadar, neredeyse	Köy, bizim mahalleden çok daha sessizdi.
Karşıtlık	ama, fakat, ise, her ne kadar … -sA da	…köyde ise yalnızca kurbağalar ve cırcır böcekleri konuşuyordu.
Benzerlik	gibi, tıpkı … gibi, sanki, âdeta, -mIş gibi, -msI, aynı, benzer şekilde	Tıpkı büyük bir aile gibi yemekleri paylaştık.
Farklılık	-DAn farklı, -DAn farklı olarak, farklı	Şehirdeki bahar şenliklerinden farklı olarak burada herkes birbirini tanıyordu.

Derece bildiren ifadelerin her biri farklı bir incelik katar. **-DAn daha** ve **-DAn çok** bir şeyin ötekini geçtiğini, **-DAn az** geride kaldığını gösterir. **En**, bir varlığın bir topluluk içinde en üst derecede olduğunu anlatır: “hayatımın en güzel baharı”. **Kadar** iki şeyin ölçüce eşit olduğunu, **neredeyse** ise bir durumun tam olmasa da ona çok yakın olduğunu bildirir: “çocukların neredeyse hepsi”. Benzerlik anlatan **-msI** eki de bir rengin ya da tadın tam kendisi olmadığını, ona benzediğini gösterir: pembemsi, ekşimsi.

Karşılaştırma ifadesini bulmanın yolu

1. **Öğeleri bul** — Neler karşılaştırılıyor?
2. **Ölçütü belirle** — Hangi yönden karşılaştırılıyor?
3. **İfadeyi işaretle** — Hangi kelime ya da ek kullanılmış?
4. **İlişkiyi adlandır** — Benzerlik mi, farklılık mı, derece mi?

Örnek 1: Karşılaştırma ifadesini bulalım

Soru: Aşağıdaki cümlelerdeki karşılaştırma ifadelerini bulunuz ve ne anlattıklarını yazınız.

> a) Köydeki geceler, şehirdekilerden daha karanlıktır.
> b) Ninemin elleri pamuk gibi yumuşaktır.
> c) Can'ın kâğıdı büyüktü ama içinde tek bir cümle vardı.
> ç) Köyün çocuklarının neredeyse hepsi şenliğe geldi.

Çözüm: a) **-den daha:** Geceler karanlık yönünden karşılaştırılıyor, köydekiler daha karanlık. b) **gibi:** Ninenin elleri yumuşaklık yönünden pamuğa benzetiliyor. c) **ama:** Kâğıdın büyüklüğü ile içindeki yazının azlığı arasında karşıtlık kuruluyor. ç) **neredeyse:** Çocukların hepsi gelmemiş ama hepsine çok yakın bir kısmı gelmiş.

Benzerlik mi, farklılık mı?

	Benzerlik	Farklılık
Sorulacak soru	Hangi yönden aynı ya da yakın?	Hangi yönden ayrı?
Kelimeler ve ekler	gibi, tıpkı … gibi, sanki, âdeta, aynı, benzer şekilde, -msI	-DAn farklı, -DAn farklı olarak, farklı
Örnek	Çayır sanki yeşil bir halıydı.	Köy, şehirden farklı olarak sessizdi.

Notlarım

Örnek 2: Benzerlik mi, Farklılık mı?

Soru: Aşağıdaki cümlelerin benzerlik mi farklılık mı bildirdiğini, hangi ifadeden anladığınızla birlikte yazınız.

> a) İki köyün Hıdrellez kutlamaları birbirine benziyor.
> b) Dedemin çocukluğundaki bayram harçlığı, bugünkünden farklıydı.
> c) Dedem de tıpkı ninem gibi güneş doğmadan kalkar.
> ç) Bizim köyde, komşu köyden farklı olarak çınar ağaçlarına salıncak kurulur.

Çözüm: a) Benzerlik: **benziyor.** b) Farklılık: **-den farklı.** c) Benzerlik: **tıpkı ... gibi.** ç) Farklılık: **-den farklı olarak.**

Derece ifadelerinin sıralaması

-DAn az	kadar	-DAn daha	en
Ötekinin gerisinde kalır.	Ötekiyle eşit olur.	Ötekinin önüne geçer.	Topluluğun hepsinin önündedir.

Ne öğrendik?

1. "Bu yıl bahar geçen yıldan daha erken geldi." cümlesinde neler, hangi yönden karşılaştırılıyor?

2. "Dedemin sesi, babamın sesi kadar gürdür." cümlesindeki karşılaştırma ifadesini yazınız. Bu ifade ne anlatıyor?

3. "Kardeşim yürürken tıpkı dedem gibi ellerini arkasında birleştiriyor." cümlesindeki benzerlik ifadesini yazınız.

4 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde farklılık bildiren bir ifade vardır?

A) Bu börek, ninemin böreğine çok benziyor.
B) Bu yılki şenlik, geçen yılkinden farklıydı.
C) İki kardeş aynı okula gidiyor.
D) Gökyüzü pembemsi bir renge büründü.

Notlarım

3 Karşılaştırarak Konuşalım ve Yazalım

Karşılaştırma ifadeleri anlatımımızı daha açık ve canlı yapar. Bir geleneğin dünden bugüne nasıl değiştiğini, iki yemeğin tadını ya da iki şehrin havasını anlatırken bu ifadelere başvururuz.

Tanım Karşılaştırarak anlatma

Bir geleneği, bir yeri ya da bir varlığı başka biriyle yan yana koyup benzerliğini, farklılığını ya da derece farkını anlatmaya karşılaştırarak anlatma denir. Önce karşılaştırılan iki şey ve ölçüt belirlenir. Sonra uygun ifadeler seçilir.

Aşağıdaki kartlarda aynı nesnelerin farklı ifadelerle nasıl karşılaştırıldığını inceleyiniz.

BENZERLİK

Ninemin kilimi, komşumuzun kiliminden ayırt edilemiyor. İkisinin deseni sanki aynı elden çıkmış. Renkleri de benzer şekilde canlı.

FARKLILIK

Bakır cezve, kahve makinesinden farklı olarak ocakta yavaş yavaş pişirir. Makine ise kahveyi birkaç dakikada hazırlar.

DERECE

Soldaki bardak ortadakinden daha büyük. En küçüğü sağdaki bardak. Ortadaki bardağın çayı neredeyse taşacak.

Örnek 3: Aynı bilgiyi farklı ifadelerle anlatalım

Soru: "Dedemin çocukluğunda köyde 600 kişi yaşıyordu. Bugün köyde 300 kişi yaşıyor." bilgisini üç farklı karşılaştırma ifadesiyle tek cümlede anlatınız.

Çözüm:

> Bugün köyde, dedemin çocukluğundakinden **daha az** kişi yaşıyor.
> Köyün bugünkü nüfusu, eskisinin yarısı **kadardır.**
> Dedemin çocukluğunda köy, bugünkü hâlinden **çok daha** kalabalıktı.

Üç cümle de aynı bilgiyi verir. Biri azlığı, biri ölçüce eşitliği, biri de çokluğu öne çıkarır.

Karşılaştırma yazısının paragraf planı

	Benzerlik paragrafı	Farklılık paragrafı
Hangi sırada?	Birinci paragraf	İkinci paragraf
Amaç	Aynı olan yönleri göstermek	Ayrı olan yönleri göstermek
Kullanılacak ifadeler	gibi, tıpkı … gibi, aynı, benzer şekilde	-DAn farklı, -DAn farklı olarak, ama, fakat
Örnek	Dedem gibi ben de bayramda büyüklerimin elini öperim.	Eskiden harçlık bozuk paraydı, bugün ise çoğu zaman kâğıt para.

Bağlantı: Hıdrellez dünyanın mirası

Hıdrellez, 2017'de Türkiye ve Kuzey Makedonya'nın ortak başvurusuyla UNESCO'nun somut olmayan kültürel miras listesine alındı. Bu şenlik Anadolu'da, Trakya'da ve Balkanlarda benzer biçimlerde kutlanır. Yörelere göre adı ve yapılan etkinlikler değişse de hepsinde ortak duygu aynıdır: baharı sevinçle karşılamak.

Notlarım

Etkinlik 4

Yazma görevi: Dün ve bugün, bir geleneğimiz

Bir aile büyüğünüzle bir gelenek üzerine konuşunuz (bayram ziyaretleri, düğünler, imece, bir yöresel yemeğin yapılışı vb.). Sonra bu geleneğin onun çocukluğunda ve bugün nasıl yaşandığını karşılaştıran iki paragraflık bir yazı yazınız.

1. Konuşmadan önce soracağınız soruları hazırlayınız: Nerede, nasıl, kimlerle yapılırdı? Bugün neler değişti?
2. Benzerlikleri ve farklılıkları iki sütunlu bir tabloya not ediniz.
3. Birinci paragrafta benzerlikleri, ikinci paragrafta farklılıkları anlatınız.
4. Yazınızda en az iki benzerlik, iki farklılık ve iki derece bildiren ifade kullanınız. Bir tarih ya da sayı yazarak kesme işaretini doğru kullanınız.
5. Yazınızı arkadaşınızla değiştirip karşılaştırma ifadelerinin altını çiziniz.

★ PUANLAMA ANAHTARI

Ölçüt	Tam (3)	Kısmen (2)	Henüz değil (1)
Karşılaştırma ifadeleri	Benzerlik, farklılık ve derece ifadeleri yerinde kullanılmış	Bir ya da iki tür ifade kullanılmış	Karşılaştırma ifadesi yok
Plan	Benzerlik ve farklılık ayrı paragraflarda anlatılmış	Paragraflar karışık	Plan yok
Bilgi	Görüşmeden edinilen bilgiler açık ve doğru aktarılmış	Bilgiler eksik	Görüşme bilgisi yok
Yazım ve noktalama	Sayılar ve kesme işareti doğru kullanılmış	Bir-iki hata var	Kurallar uygulanmamış

✓ Ne öğrendik?

1. “Ninemin bahçesinde 12 gül ağacı var. Bizim bahçede 4 gül ağacı var.” cümlelerini bir karşılaştırma ifadesiyle birleştiriniz.

2 “Hava soğuktu. Şenliğe herkes geldi.” cümlelerini “her ne kadar” ifadesiyle birleştiriniz.

3 Bir geleneğimizin geçmişte ve bugün nasıl yaşandığını “aynı şekilde” ifadesini kullanarak bir cümleyle anlatınız.

4 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde karşılaştırma ifadesi yanlış kullanılmıştır?

A) Kardeşim benden daha uzun.
B) Bu yol, öbür yoldan kısa.
C) Sınıfın en hızlı koşucusu Defne’dir.
D) Bu çanta, o çantadan en ağırdır.

Notlarım

4 Yazım ve Noktalama Köşesi

Metinde “5 Mayıs’ta”, “600 kişi”, “Hıdrellez’de” gibi yazımlar dikkatinizi çekti mi? Sayıları ve tarihleri yazarken uymamız gereken kurallar vardır.

Tanım Kesme işareti

Kesme işareti (’), özel adlara getirilen ekleri ayırdığı gibi sayılara ve belirli bir tarih bildiren ay ve gün adlarına getirilen ekleri de kökten ayırır. Örnek: 1923’te, 6 Mayıs’ta.

Sayıların yazımı: Sayılar yazıyla da yazılabilir: iki hafta sonra, üç ayda bir, beşinci sınıf. Saat, para, ölçü ve istatistik bilgilerinde ise rakam kullanılır: saat 10.30’da, 250 lira, 5 kilogram, 600 kişi. Birden çok kelimeden oluşan sayılar ayrı yazılır: üç yüz altmış beş, bin dokuz yüz yirmi üç. Dört ya da daha çok basamaklı sayılar, sondan başlayarak üçlü gruplara ayrılır ve aralarına nokta konur: 2.450, 85.000.

Sıra ve üleştirme sayıları: Sıra sayıları rakamla yazılırken ya rakamdan sonra nokta konur ya da kesme işaretinden sonra ek getirilir: 5. sınıf, 5’inci sınıf. Nokta ile ek birlikte kullanılmaz. Üleştirme sayıları ise rakamla değil yazıyla yazılır: ikişer, beşer, onar. Zorunlu olmadıkça cümleye rakamla başlanmaz.

Notlarım

Yazıyla mı, rakamla mı?

	Yazıyla	Rakamla
Ne zaman?	Günlük anlatımda, hikâyede	Saat, para, ölçü ve istatistik bilgilerinde
Örnek	iki hafta sonra, üç yüz altmış beş	10.30'da, 250 lira, 5 kilogram
Sıra sayısı	beşinci sınıf	5. sınıf ya da 5'inci sınıf
Üleştirme sayısı	ikişer, beşer, onar	Rakamla yazılmaz.

Kesme işareti: Kesme işaretinin özel adlara gelen ekleri ayırdığını biliyorsunuz. Bu işaret sayılara getirilen ekleri de ayırır: 1923'te, 3'üncü kat, 600'den fazla. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar. Bu adlara gelen ekler de kesmeyle ayrılır: 6 Mayıs'ta, 29 Ekim'de. Belirli bir tarih bildirmeyen ay ve gün adları ise küçük harfle yazılır, ekleri kesmeyle ayrılmaz: Bahar şenlikleri genellikle mayısta yapılır. Kütüphaneye her cuma giderim.

Ay ve gün adlarının yazımı

	Belirli bir tarih bildirirse	Belirli bir tarih bildirmezse
İlk harf	Büyük harfle başlar.	Küçük harfle başlar.
Gelen ek	Kesmeyle ayrılır.	Kesmeyle ayrılmaz.
Ay adı	Şenlik 6 Mayıs'ta başlar.	Şenlikler genellikle mayısta olur.
Gün adı	Sınav 14 Ocak Çarşamba'ya ertelendi.	Kütüphaneye her cuma giderim.

Tuzağa düşme!

Nokta mı, kesme mi?
Sıra sayısını iki yoldan biriyle yazarız: **5.** ya da **5'inci.** İkisini birlikte kullanmak yanlıştır: ✗ 5.'inci. Aynı biçimde üleştirme sayısını rakamla yazmak da yanlıştır: ✗ 3'er ✓ üçer.

Notlarım

Örnek 4: Yazım yanlışlarını düzeltelim

Soru: Aşağıdaki cümlelerdeki yazım yanlışlarını bulup düzeltiniz.

> a) Ninem 1958 de doğmuş.
> b) Köyümüzde her yıl 6 mayısta şenlik yapılır.
> c) Çocuklar 3'er kişilik gruplara ayrıldı.
> ç) Şenliğin 2.'nci günü yağmur yağdı.

Çözüm: a) Sayıya gelen ek kesmeyle ayrılır: **1958'de.** b) Belirli tarih bildiren ay adı büyük harfle başlar ve eki kesmeyle ayrılır: **6 Mayıs'ta.** c) Üleştirme sayısı yazıyla yazılır: **üçer.** ç) Nokta ile ek birlikte kullanılmaz: **2'nci** ya da **2.**

Sayıya ek getirme adımları

1	2	3
Sayıyı yaz	**Kesme koy**	**Eki ekle**
1923	1923'	1923'te

Ne öğrendik?

1. "365" sayısını yazıyla yazınız.

2. Ekleri kesme işaretiyle ekleyerek yazınız: "1923 (-te) Cumhuriyet ilan edildi. Bu bayram her yıl 29 Ekim (-de) kutlanır."

3. "Her yıl ağustosta tatile çıkarız." cümlesinde ay adı neden küçük harfle yazılmıştır?

4 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) Şenlik 6 Mayıs'ta başlar.
B) Çocuklara beşer şeker verildi.
C) Okulumuzda 1.200 öğrenci var.
D) Ninem her Salı köydeki pazara gider.

Tuzağa düşme!

Yanılgı avı: Karşılaştırma ifadeleri ve sayıların yazımı

- ✗ "Karşılaştırma yapmak için mutlaka 'daha' kelimesi gerekir." → ✓ **-DAn** eki tek başına da karşılaştırma yapar: Köy, şehirden sessizdir.
- ✗ "'En' kelimesiyle iki şey karşılaştırılır." → ✓ **En**, bir varlığın bir topluluk içinde en üst derecede olduğunu gösterir: Sınıfın en uzun öğrencisi.
- ✗ "Benzerlik yalnızca 'gibi' ile anlatılır." → ✓ **sanki, âdeta, tıpkı, aynı, benzer şekilde** ve **-msI** eki de benzerlik bildirir.
- ✗ "Ay adları her zaman büyük harfle başlar." → ✓ Yalnızca **belirli bir tarih** bildirdiklerinde büyük harfle başlar: 6 Mayıs'ta, ama mayısta.
- ✗ "Sıra sayısında nokta ve ek birlikte yazılır: 5.'inci." → ✓ **5.** ya da **5'inci** yazılır.

Notlarım

Konu Testi

✓ Ne öğrendik?

Aşağıdaki soruları dikkatle okuyunuz. Her sorunun doğru seçeneğini işaretleyiniz.

1 Okul kütüphanesinde Mavi sınıfın rafı ile Yeşil sınıfın rafı yan yana duruyor. Kitapları sayan Sevgi şunları yazdı: Mavi rafta 140, Yeşil rafta 95 kitap var. Bu yüzden Mavi sınıfın rafı, Yeşil sınıfınkinden daha doludur. Sevgi'nin son cümlesinde hangi yönden karşılaştırma yapılmıştır?

A) Rafların rengi
B) Rafların yüksekliği
C) Rafların doluluğu
D) Rafların yaşı

2 Ela, geçen yaz gittiği kıyı kasabasını arkadaşlarına anlattı. Kasaba küçük ve sessizdi. Deniz, sanki bir ayna gibi pırıl pırıldı. İskeledeki tekne ise ötekilerden daha eskiydi. Bu parçada benzerlik bildiren ifade aşağıdakilerden hangisidir?

A) sanki … gibi
B) -DAn daha
C) ise
D) ve

3 Mina ile dedesi balık tutmayı çok sever. Dedesi balığı ağla tutar. Mina ise balığı oltayla tutar. Mina, dedesinden farklı olarak ağ kullanmaz. Parçadaki "dedesinden farklı olarak" ifadesi cümleye hangi anlamı katmıştır?

A) Mina ile dedesinin aynı yöntemi kullandığını
B) Mina'nın dedesinden daha çok balık tuttuğunu
C) Mina'nın ağ kullanmayı dedesinden öğrendiğini
D) İkisinin balık tutma yönteminin birbirinden ayrı olduğunu

4 Sınıf öğretmeni, kitap şenliği için panoya şu duyuruyu astı: (I) Salonda 250 kişilik yer var. (II) Her sınıf 4'er kitap getirecek. (III) Kitaplar saat 15.30'da toplanacak. (IV) Bu, okulumuzun 5'inci kitap şenliği olacak. Duyurudaki numaralanmış cümlelerin hangisinde sayının yazımı yanlıştır?

A) I
B) II
C) III
D) IV

5 Zehra, sınıf gazetesi için şu takvim yazısını hazırladı: (I) Okullar eylül'de açılıyor. (II) Kitap kulübü pazartesi'leri toplanıyor. (III) Çocuk Bayramı 23 Nisan'da kutlanır. (IV) Okul kütüphanemiz 1975 te açılmış. Yazıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde kesme işareti doğru kullanılmıştır?

A) I
B) II
C) III
D) IV

6 Cumartesi günü okul bahçesine fidan dikilecekti. Sabah yağmur yağıyordu. Etkinlik yine de ertelenmedi. Bu iki durum, karşıtlık bildiren bir ifadeyle tek cümlede birleştirilirse aşağıdakilerden hangisi en uygun olur?

A) Yağmur yağıyordu ama etkinlik ertelenmedi.
B) Yağmur yağdığı için etkinlik ertelenmedi.
C) Yağmur yağsın diye etkinlik ertelenmedi.
D) Yağmur yağdıktan sonra etkinlik ertelenmedi.

KENDİME NOT

Bu konuda	Evet	Kısmen	Henüz değil
Metindeki karşılaştırma ifadelerini bulabiliyorum.			
Benzerlik ve farklılık bildiren ifadeleri ayırt edebiliyorum.			
Yazılarımda derece, benzerlik ve farklılık ifadelerini yerinde kullanabiliyorum.			
Sayıları kurallara uygun yazabiliyorum.			
Kesme işaretini sayılarda ve tarihlerde doğru kullanabiliyorum.			

Notlarım

Cevap Anahtarı

Ön Değerlendirme

1. Kardeşim ile ben, boy yönünden karşılaştırılıyoruz.
2. Bulutlar pamuğa benzetiliyor.
3. 320
4. Şenlik 6 Mayıs'ta başlayacak.

1. Okuyalım: Salıncaklı Bahar

1. 3, 2, 4, 1.
2. Eskiden yaşayanların yarısı kadar, yani yaklaşık 300 kişi.
3. Bir kuşa.
4. **B.** Metin, Hıdrellez'in herkesi bir araya getirdiğini ve köy küçülse de geleneğin sürdüğünü anlatır. D ise metne aykırıdır, çünkü köyün nüfusu azalmıştır.

2. Karşılaştırma İfadeleri

1. Bu yılın baharı ile geçen yılın baharı, geliş zamanı yönünden karşılaştırılıyor.
2. **kadar:** İki sesin gürlük yönünden eşit olduğunu anlatıyor.

tıpkı ... gibi

1. **B.** "-DAn farklı" ifadesi iki şenlik arasındaki ayrılığı bildirir. A ve C benzerlik, D ise renk benzerliği anlatır.

3. Karşılaştırarak Konuşalım ve Yazalım

1. Örnek: Ninemin bahçesinde bizim bahçedekinden daha çok gül ağacı var.
2. Her ne kadar hava soğuk olsa da şenliğe herkes geldi.
3. Kişisel cevap. Örnek: Eskiden bayram sabahı büyüklerin eli öpülürdü, bugün de aynı şekilde büyüklerimizi ziyaret ediyoruz.
4. **D.** "En" bir topluluk içindeki en üst dereceyi bildirir; iki şeyi karşılaştırırken "-DAn daha" kullanılır: Bu çanta, o çantadan daha ağırdır.

4. Yazım ve Noktalama Köşesi

1. üç yüz altmış beş

2. 1923'te Cumhuriyet ilan edildi. Bu bayram her yıl 29 Ekim'de kutlanır.
3. Belirli bir tarih bildirmediği için.
4. **D.** Belirli bir tarih bildirmeyen gün adı küçük harfle yazılır: her salı.

Konu Testi

1. **C.** Son cümlede iki rafın doluluğu kıyaslanır; renk, yükseklik ve yaş bilgisi verilmemiştir.
2. **A.** "Sanki … gibi" benzerlik bildirir. "Ötekilerden daha" derece farkı, "ise" karşıtlık bildirir; "ve" ise yalnızca bağlar.
3. **D.** "-DAn farklı olarak" ayrılık bildirir; Mina ağ yerine olta kullanır. A benzerlik anlamıdır, B ve C metinde yoktur.
4. **B.** II. cümlede üleştirme sayısı rakamla yazılmıştır; doğrusu yazıyla "dörder" olmalıdır. I, III ve IV. cümlelerde sayılar kurala uygundur.
5. **C.** III. cümlede belirli tarih bildiren ay adı büyük harfle başlamış, eki de kesmeyle ayrılmıştır: 23 Nisan'da. I ve II. cümlelerde ay ve gün adı belirli tarih bildirmediği için kesme konmaz: eylülde, pazartesileri. IV. cümlede sayıya gelen ek kesmeyle ayrılmalıdır: 1975'te.
6. **A.** "Ama" karşıtlık bildirir. B sebep, C amaç, D zaman anlamı verir.

Notlarım